

LIETUVISZKASIS BALSAI.

METAS PIRMAS. Tas laikraštis yra turtu LIETUVOS MILETOJU. REDITOJAS JONAS SZLUPAS. NAUJAS JORKAS, 22 d. gruodžio mėn. 1885 m. № 13.
„LIETUVISZKASIS BALSAI“ IŠEJNA NAUJAME JORKE PAGAL IŠGALE. KASZTUOJA ANT METU 2 DORIELU, O AUROPOJE 2½ DOR. ATSKIRAS NUMERIS 8 CENTAS.
UZ COLI APGARINIMU ANT METU 10 DORIELU, O WIENA SYKI GARSINANT 20 CENTU UZ KOZNA EJLUKE. ADRESAS REDYSTES: JONAS SZLUPAS, 43 SPRING STREET, NEW YORK.
ENTERED AT THE POST OFFICE AT NEW YORK AS SECOND CLASS MATTER.

Skaityk, skaityk!

Every person purchasing 5 Dollars worth of goods of Levy Refovich the reliable clothier from now until January 1st 1886 will receive

a valuable Present.

Interest to all the working men, they shall look where they can buy the cheapest and best Clothing, Hats and Cops! Come to

REFOVICH, No 10 South Main Str.
Shenandoah Pa.

Lietuvininkai ir Amerika.

Po ilgo tylėjimo turiu ir savo brolius tėwynėje ir wēl prasznekti; prie to mania spiria laimė ir geras likimas tėwynės.

Isz Lietuvos pas mus i Amerika emė eiti wisokie gandai ir wisokios žinios, ir juomi tolyn, tuomi tos žinios eina skurdyn ir tuomi skaudžiaus užgauna szirdis tu, kurie myli savo gimtuwe.

Skaidu yra, kad musu gimine persekioja ir neiszpaskomai wargina lenkai ir rusai. O dar yra skaudžiaus, kada mės patys tuos wargus pudidine atlėžimu sawo darbuose arba bėgsztu atsilenkdami wargu.

Jeigu lenkai mus wisaip kaip bjaurojo ir bjauroja netik Auropoje, bet ir Amerikoje, per sawo laikraszczius skelbdami, jog lietuwininkai esa maskolaus tarnai ir jog lietuwininkai cara Rusijos pripazystę esant Lietuvos Kriwė Kriwaczin, taigi swaiciodami, jog lietuwininkai polytikiszka ir tikėjime esa parėmėjais tyrionybė; lietuwininkai jiems gali niszkei iszrodyti neteisinguma ju priekabiu sawo darbais ir rasztais: dwasiszka ir draugijiszka Lietuwoje prasiplatino geismas walnybės, noras lygybės ir jieszkojimas teisingumo ir teisybės. Lietuwininkai niszkei mato szendien pasalinę lenku apsirokawimus: lenkai tariasi lietuwininkus prisztraukia prie sawias nekindami ju wadowus ir ikalbinėdam nedorybe doriems. Toks darbas lenku szendien tik juokus lietuwininkams daro, ir lietuwininkai wien tik pezczius trauko regėdami paikybe lenku, manancziu, kad Lietuvos wisi kelei turi bėgti Warsawos linkon.

Lenkai polytikiszka yra dulkė, už tai ir gwėrawimai ju mažiaus Lietuwa kenkia. Daug yra Lietuwa szitoje walandoje pawojingesnė Rusiszkoji meszka. Rusija lietuwininkams berots igwendino walnybe no baudziawu — bet czia ir pabaiga geradaryscziu Rusijos dėl Lietuvos [nors ir ta geradarystė mums butu tekusi per eiba walnybiszku instituciju Auropoje priszakyn]. No pat pradžios Rusija uždraudė Lietuwa mislyti sawotiszka, sawo mislis sutalpinti ant raszto, smagenis lamdyti mokslawietėje pagal dwasiszko iszsilankstymo reikalawimus, kur gimtinė kalba yra conditio sine qua non iszguldinėjime koku norint mokslu dėl musu waikelu. Walszcziu reikaluose, dalykuose sudo ir palicijos — kur mės rastumėme szendien nors pasamus lietuwyntės? O juk wyresnybė nēwa yra dėl gero Lietuvos intaisyta, ir Lietuwa dėl jos iszlaikymo moka netik piningus, netik sawo darbu waisiu aukuoja, bet dar stoja ir kunu gynyoti reikalus Rusijos tilpdami i armija caro... Jeigu jau už lietuwininku piningus nēra itaisytu nei gimnaziju neigi, nors wieno lietuwiszko uniwersitėto — Wilniuje kita karta buwo uniwersitėtas, lizdas lenkinimo Lietuwoje, kuri butu buwia lengwu pertaisyti i lietuwiszka mokslu sėtoja, jeigu rusiszkoji wyriausybė rupintuosi apie laime ir dwasiszka apazwaista gywentuju, žiemwakarinio kraszto — jeigu lietuwininku gywenimo reikalams nēra pritinkancziu draugi-

jiszku instituciju, argi yra galima laukti, kad Rusija lietuwininkus iszrinktu i pildytojus istatymu, tarnus wisuomenės sawo gimtuwės kraszte? Nēkaip to Rusija negeidžia. O už tai wisos institucijos yra perpildytos szunkariu, wagiszu, suwarytu isz Sibėrijos, Kaukazo, ar giliosus Rusijos ir Lenkijos. Musu gi apszwiestunai turi už juoda duonos kasneli wargti toli, tolimoje szalelėje, nēs tėwynėje jiems nēra wietos. Nēs to negana, kad wyresnybė Rusijos neima Lietuwoje lietuwininku apszwiestunus i tarnyste, jau ir szeip dwaruose yra uždrausta, nors szendien dar tiktai prie rusiszku dwardonių, laikyti lietuwiszka administracija. Lietuwininkui yra pawelyta buti artoju, rankdarbiu, daktaru, adwaku ir kuningu. Geru ukininku ir rankdarbiu neturime Lietuwoje, ar gal dėl negėbsnumo lietuwininku? Ale kur gi? Dėlto kad Rusijos wyriausybė mums nointaisė tam tikru agronomiszku ir rankdarbystiszku mokslawiezcziu, bijodama, idant lietuwininkai neatsistotu priszakėje szendieniszkos kulturos, gawia apszwieta pitaikinti prie sawo gywenimiszku reikalū. Daktarais ar adwakatais tapti gali tik nedaugis, o ir tu paciu darbai yra susiaurinti per grusma kowos už būwi. Lietuwininkai mėgia mesties i kuningyste, rasdami czia ir gausu kasni duonos su pilnu piningu kapsziu, ir slėpdamiesi no ju neapkenziamos karumeniszkos tarnybės, nēs isz paszaukimo kuningus Lietuwoje nežinau ar rastum nors kelis, jieszkodamas ju prie szwiesos Sokratinio žiburio. Bet ir kuningams, kurie su lyg sziuolūk ejo isz wien sulenkais ir ju polityka warė užmirszdami apie reikalus Lietuvos, emė duonaitė eiti kartyn nes rusas emė asztriaus izwelgti i namus kwallinancziu ir suliesinancziu mokintinius seminariju Kaune Wilniuje ir Seinuose, o prieg tam ir parapijose wyresnybė emė asztrei užžiurėti kuningu pasielgima. Ant galo pasakysiu, jog lietuwininkams yra walė buti kokeis norint paleistuweis, wagemis, kuriuos wyresnybė rusu per wienas duris isileidžia in kalėjima, o per kitas laukan iszstumia, girtuokleis, betwarkeis suwedžiotojais, silpnesniosios lyties, nēkszais, laika ir turta prakaziriuojanczeis, neparangeis tingineis ir tt. Gink Diewe, jeigu wyresnybė nujustu kur susitaisius draugyste žmoniu dėl apszwiėtimo ar dėl apmąstymo sawo gywenimiszku reikalū! Taip tai wis esant, argi yra istabu, jei musu žiamė yra apgywenama tamsiu ir beturcziu žmoniu, kurie tik warda ka pawaldė no senowės drasiu ir narsiu lietuwininku? Argi yra neaiszku, dėlko musu gimineje nēra nei tėkmės pageidimu pagerinti sawo būwi, neigi rupesczio apie jieszkinius, kurie iszawsztina lietuwininkus isz pažiamos iki eziukurui kulturos? Wisas gywasties ir judėjimo sultis iszeziulpia szendieniszkoji rusu waldžia su gaujomis godžiu ir begėdiszku czinowininku.

Toks tai padėjimas lietuwas, werksmingas, skaudus ir nerėdingas, wisaip dwaseje musu tautos prakilniunu atsiliepia. Kuomet wieni tikisi, jog graziomis giesmutėmis iniunuos brolamus musu galybe ir isztwerme kowoje su swetimo gawalwo priszpada, kiti wilasi, jog tyrinėdami musu kalbos senatwe ir jos žuama nurodydami ikwėps lietuwininkams atwanga no tautiszka gentiszko iszjudymo, kiti wēl abejodami apie gajuma tudwieu gydyklū pataria pjaustyti musu ligusta tautiszka kuna, bet taip kad wisi keleiatgijimo ir pasigawimo tekėtu i Ryma, ir tik nedidutis burelis pasi- lieka tokiu, kurie ragina wisus turinczius prota galwoje, o dora szirdyje, idant gydytu serganczia Lietuwa waistu, pritinkancziu prie ligos: taigi ju gydyklė yra waina su szendieniszku rusiszkos wyriausybes pageidimu musu kraszta ap- rusinti per priewarta; ta waina reikia kelti geriansei per apszwieta tautos, per igwendinima joje jieszkinio pritik- laus jos augimui ir stemcimui, per naikinima skirtumo tarp

iwairiu joje luomu ir gencziu, ir per wienyjima atskyriu žmoniu i draugystes, kadangi tik wienybėje yra stiprybė. Ekonomiszka draugijiszkas pakelimas lietuwininku, paplatinimas apszwaistos, suwienawimas pawieniu žmoniu ing draugystes, norint jos butu paslėptos no pasalos wyresnybės, o tai yra stiebai atsirėmimo paczei tautai, o ir atkoris szwentwagiszka rankai swetingentiszku priszpaudėju. Ap- szwaista, turtas, lygybė ir wienybė atstowės wiska, o ir pati pragara, jeigu jis su wisais welneis pasikeltu priesz. Kad toki nora iszpildyti reikia istangos, isztwermės, pasiszwenti- mo ir... ikwėpimo. Ir tai yra tikrasis kelas dėl Lietuwas pasikėlimo.

Bet dar newisas tėkmes lietuwininku gywenime czia pa- minėjau. Jau pirm nekurio laiko girdėjau 'Lietuwi' kur- stant, idant lietuwininkai... bėgtu no priszpuđzio tėwynėje ... i Ameriką, palikini tėwu žiame kraujeis proseniu aplai- styta pagrobiu josnaikintojams. Szendien ta mąstis ima ir Lietuwoje, Suwalku rėdyboje, isigauti ir szaknis leisti. Tai yra baisi ir skurdi mąstis! Kaip, gird, senowėje lietuwinin- kus wargai nuwarė isz Indijos i Padunoji, o isz ten toliaus i Lietuwa, taip mės szendien priszpausti be galo tėwynėje bėgkime ten, kur nēra priszpuđzio... Taip szneka musu nedręsus tautwilai. Taip darant reikia sawias klausti: 1. ka padarysime su sawo turtu, kaip tai: žiame, namais, gy- wuoleis, girėmis ir tt., ir 2. kur gi mės rasime ta žiame walnybės, tuszczia o waisinga, kur mės ramus ir turtingi walnybėje gyventi galėtumėme laimingai?

Atsakydami ant pirmojo klausymo musu tautos sargin- tojei — asz ju gydytojeis negalu wadinti — szneka, kad su pagelba Wokietijos bei žydu butu galima itaisyti tautini banka, kurs iszpirtu no Lietuvos wisa lobi. Rėdu ap- rokawima, jog Suwalku rėdybos dalis apgywentas lietuwi- ninku esa galima parduoti už 50 milijonu rublu: daug ar maž daugiaus Kauno, Wilniaus ir kitu liet. rėdybu turtas. Amerikoje, gird, lietuwininkai galėtu isirengti sawo tautine piningu krautuwe, kuri palukius galėtu apwersiti ant lietu- wininku iszgabenimo isz tėwynės — Bet ar tai wis yra gali- ma? Jeigu szendien daugumas kelauja i Ame,ika ant už- darbiu, wisi tariasi anksti ar wēlai sugryžszia i tėwyne pi- ninguotesni ne kad iszėjo. Prieg tam kiek mės rasime to- kiu, kurie nesibijotu ojumu kelonės, nežinomu iszlygu ir aplinkybiu naujei aprinktos tėwynės? Ogi wēl newisi tė- wynėje lygei atjauzia sunkenybes gywenimo; tie, kurie yra pasituria, stos priesz kelone swetur i nežinomas gywenimo iszlygas. Czia nebus nēkuomet sutarimo, o bus pjuwena, isz kurios na dos jeigu tik žydai ir czigonai. O kad nors ir ½ dalis lietuwininku iszkelautu swetur, tai likusioji dalis daug silpnesnė weikiaus taptu praryta swetimu užplaukėlu, ir amžinai pasiliktu nebeatžadinama; o iszelwei swetur ati- duodami sawo likima naujoms iszlygooms gywenimo ar ilgai triuos neapsimetia swetingentybe! Taigi toki kelonė musu tauta padalindama susilpnintu ir nugaiszintu trumpoje wa- landoje. Prieg tam mės apleistumėme sawo bendrus latwius kurie atsilikia wieni taip pat neilgai stengtu priesz antplūdį giukluotu rusu ar wokiecziu. Už tai iszsineszimas swetur, i Amerika ir i Australija, yra papeiktinas ir draustinas, dėl naudos lietuwybės. Lietuwininkai iszsigiminiuodami ties kalba ir sawo dwase, butinai turėtu prisibaigti ir kuniszka — ir Lietuwa taptu tik apszepusi dulkė istoriszkoje amin- tyje. Už tai ir kožnas skelbėjas tokios mislies yra priszgi- ninkas laimės tėwynės, nors pats to gal nejauczia. Nereikia wēl užmirsztiti to, kad apsigywenimas swetur reikalauja daug, labai daug mokšto. O ar musu sęgynei brolei daug jo turi? Argi jie prie senowiszko budo ukės galės isztriuoti lenktynes kowoje už būwi? Asz nei maž neabejoju, jog mu-

su tauta yra wisurkur labai atsilikusi no tu, su kuriomis ji swetur nori pradėti waida už buwi. Argi negeriaus yra namie tas menkas pajiegas naudoti dėl platinimo mokslu, gerinimo ukės ir kėlimo doros žmonyse? Ka turētu swetur musu tautos turtai pražuti benaudos dėl Lietuwybės, tegu geriaus namiejie eina ant reikaļu apszwietimo ir sumalimo tyronybės ar tai polytikizkos ar ekonomizskai draugijizkos ar wěl tautizskos.

Prieg tam czia reikia pasakyti, jog musa brolei Auropoj per gražei mislyja esant gywenima czia pas mus Suwienuotose Walstijose, jiems bene rodosi, kad i Amerika atwaziawias gali pidingus rinkti ant akmenu ulycziose, arba gali jiems rodosi, kad kaip senowėje žydams manna ir piepałos, taip ir lietuwiams Amerikoje krinta isz dangaus beigelei ir parszėna! Mės czia gywenantieji galime t k sawo brolus persergėti, idant newaziuotu i szita žiame ant gywenimo, matydami, kiek szimtu darbininku negali gauti darba, taigi ir duonos neturi, nors gerai ir iszlygas gywenima szitame kraszte pažysta, darbus moka ir kalbas wokiszka ar angliszka supranta. Walnybė nėra tai medegizskas turtas; prieszendienizskos mainu ukės tik nekuriems lenktynės už buwi pasiseka, ir jie stojasi pininguoti. Bet gi kiek tokiu rasime? Daugumas yra darbininkais, kuriu likimas wisai prigulino, darbadawiu, bossais czia wadinamu. Antrapus ir piningei czia greitai gali piningus prarasti. Kad mės atsižiurime nors i paskutiniuos 5 metus, czia pergywentus, tai matome, kad darbu kaskarts randasi mažiaus, kadangi maszinios iszstamia darbininka isz dirbtuwiu; prieg tam wis o wis darbininku skaitlus labai greitai dauginasi delto, kad isz Auropos metas isz meto atplaukia nesuskaitomi beweik pulkai gywentoju, nerokuojant jau tu, kurie czia ant wietos gimsta ir priauga. Czia darbininkas turi daug mokėti, jeigu jis nori westi widutiniszka gywenima; jeigu apsisztoja wiena szaka darbu, jis turi galėti perėiti i kitoki darba; kas neturmokslu, tas labai tankei griužena panages isziszalkio. Amerika nėra tam tikra žiamė, i kuria Lietuwa — jeigu jau jsi butu likta dangintiesi swetur — galėtu atsikraustyti su sawo wisu lobiu. Wisuomet mums iszsirodo ten geriaus, kur nėra musu. Wisur reikia kowoti, wisur gaiszinti tautizskas pajiegas — tai teisybė; ber tegul toms pajiegoms gaisztananda turi tēwyne. Czia Amerikoje lietuwybė nenaudos nėko, o wiska pražudys. Už tai tegul sawo turta ir prota musu brolei apwerczia wien tik ant apszwietimo sawo tamsesniuju sangymiu ir ant pamokinimo, kaip jie gali namie igyti walnybe no wisu newydonu.

Taigi jus, brolei tēwynėje, kurie platinata misli apie Lietuwos iszsidanginima swetur, jus atsisėdia raszykite mokslizskas kningas, apszwieskite lietuwius apie žiamės turtus ir apie ju pasigawima, parodykite nerikalinguma sriespaudizsko jungo wyresnybės rusur kitu giminu, o inkwėpkite meile walnybės, lygybės ir brolystės; gaiwinkite wisokias draugystes namie, organizuokite darbininkus ing pulkus, sutraukkite žalnėrius, kurie tarnyste atliko waiske, i pažinti sawo tarpe, darykite isz ju karžygius, kaip kad daro Rusijoje nigilistai, stengkitėsi suteikti darbininkui suteikti geresnias iszlygas pakėdami augsztyt jo alga [weikiau sei dabar per organizacija] o sutrumpindami darbu czėsa iki 8 ar 10 adynu kasdien. Tegul darbininkas Lietuwoje nebuna azwieniu, wėlkanczi junga darbu no ankstaus ryto iki wėlai wakare; tegul turtingesnis pasidalyja sawo turtais su bėdnesniu, o tuomet Lietuwa bus tēwynė, i kuria isz swetur lietuwinkai gryžs ir gelbės nauja gera parėdka iwesti. Darykite tuos darbus nors ir slapta: tegul welnias nežino, ka jus deszinioji daro sawo tautai ant naudos. Nereikės tuomet iszmislinėti nei keloniu i swetimus paswėczius, nei gi pardawinėti sawo turtus žydams, rusams ir wokiecziams.

Nekurie gal mislyja, jog lengwiaus yra apsigudinti Lietuwai ne kad tokia kowa iszturėti; bet brolei taip mislyjanti tegul atmena ir tai, jog apsigudinimas reikalauja wiso ko no musu — iszsižadėjimo pacziu sawias. Toki atmaina nei kokei tantai nenuėjo ant gero, neuueis ir mums. Tasmėna, iszmirė, kada persiėmė angļu dwase; senowės Lydėnai nuėjo i pragaiszi, kada susiperšino; aigiptėnai nuėjo, kada surymėnėjo ir sumamedonėjo; meksikonai isznyko, kada susiszpanino. Ir taip einasi wisoms giminėms, kada pacziuos sawias iszsižada. Isz kitos gi pusės atstowėjimas priespudžio sužadina tančos dwase taip, kad ji krupsztėdama tekina bėga i prieszaki sawo iszsilankstyme. Graikai besimuszdami priesz gulima persu pasikėlė; wokieczai pasiauga aztino atstowėdami prancuzus; serbai ir bulgarai gywuoja delto, kad jie sulyg sziuolaik stengėsi priesz turkus; czeka; atgijo nuguidami no sawias wokietybe. Zodziu sakant; kuomet tauta yra paouime, o ta pawoju nulenkia no sawias iszmingingu pasielgimu, tuomet ji dziaugiasi waisais sawo darbu.

Nemislykite, brolei, jog mės Amerikoje gywenantieji wėpsosime bedarbyje; ne, mės, brolei, jums padėsimė sawo darbais, o jeigu reikės — ir piningais. Tiktai jus nemeskite ginklus isz ranku sakydami, jog welyjate bėgti ne kad priesz stengtiesi. Wainika gauna tik tie, kurie isztriovoja iki galui. Triwokiamė gi ir mės lietuwinkai wainoje priesz sawo tautos neprietelus. Nereikės mums szaukties;

i Bismarki, kad jis mus gļobtu: Bismarkis ant musu neturi pasigailėjimo. Bet jo polytika, kuria weda priesz Rusija, nueis mums weik ant gero; negali buti kitaip kaip kad Rusija pareis i paines su Wokietija, o tuomet mės turėkiamė sawo galwas ant pecziu, idant galėtumėme iszkowoti sawo nepriegu padėjima. Bet tuomi tarpu gryskiamė kelus sawo tamsesniems brolams neszdami apszwietima ir iduodami jiems ginkla priesz wisoki priespudi.

Mano mislyse rodosi nėra, jezuwitybės ar, makiawelybės neigi wienpusiawimo. Nauda lietuwizskos tautos yra pirma wiso ko. Mės aiszkei matome, jog Lietuwa žengs staczei i paapulti eidama keliu, koki žada taisyti musu tautos dangintojei swetur. Lieka teisingu tik kelas likimo tēwynėje, szwietimos ir rengimos numesti tyronizska junga tam tikroje walandoje. Tuose gi darbuose turi buti rankiu wienybė, sutarimas, paslapybė ir geras kierawojimas wiso tautizsko judėjimo. J. Szl.

KO MUMS REIKIA.

[Tasa.]

Dabar peržiurėkiamė, ka mės isz sawo waisiu gabėnėme i swetimas szalis. Ta dalyka paaiszkina mums paroda minysterijos finansu Rusijos už pereinus metus ir už metus 1883. Isz Rusijos iszwežta waisiu 1883 m. 1883 m.

kwiecziu už rublu	12.993.200	17.019.460
rugiu	66.238.000	67.864.000
awižu	52.773.000	52.110.000
mieziu	2.898.000	38.890. tukst.
turkizsku kwiecziu [mais]	14.433. tukst.	8.728
kwietiniu miltu	5.391	2.646
krupu	3.440	2.900
žirniu	3.479	4.781
kliniu	2.759	3.935
griku	1.711	1.769
ruginiu miltu	913	1.433
Drauge jawu	309.649	348.968
spirito	5.869	26.935
kiausziniu	3.050.009	1.804
swiesto	2.782	3.418
žuwies ikrai	2.142	1.692
tabako lapuose	1.399	626
ikru lasziszu [kawioro]	1.274	1.458
žuwiu	1.082	987
mėsos	1.037	723
morku, gruczku, kopustu	657	692
linu	58.716	56.735
medziu ir maľku	35.153	37.941
sėmeniu	21.452	29.821
kanapiu	13.752	17.670
pakuļu	6.075	5.402
sykiu (iszmuszus alėju)	5.868	4.444
wilnu nėkesniu	5.550	6.889
szeriu	5.009	5.426
žalu skaru	3.868	4.888
alėjiniu sėkļu	3.502	4.595
mazgotu wilnu	2.387	600
plonu mazgotu wilnu	2.298	2.937
neftinio alėjaus	2.232	778
awiniu kailu	2.223	446
neftiniu tepyļu	1.701	1.337
plunksnu	1.491	1.535
kanapiniu siulu ir atdiniu	1.244	2.436
kaulinu miltu dėl mėszo	1.230	1.220
lajawis ir tautu	1.219	1.409
kiaulu	5.232	7.570
arklu	3.413	3.609
galwiju	1.988	1.290
awiu ir ožku	1.443	1.461
naminiu ir giriniu paukszeziu	1.256	1.018
drabuziu	1.496	1.060
wirwiu	1.154	1.029
audiniu [i Azyja]	398	680
guminu iszdirbinu	231	174
mediniu iszdirbinu	222	122
ragu	216	334
geleziniu iszdirbinu i Azija	208	323

Eksportas metuose 1884 buwo mažesnis ne kaip 1883 ant 57 milijonu rublu.

Matome, kad isz Rusijos i swetimas szalig eina daugiau sei žali waisei ir waisei walgio, nors ir tuose paskutiniuose taipgi randame, kad isz swetur eina i Rusija ir walgio waisei, tarp kuriu yra ir tokie. koku rodosi dėl Quasijos reikaļu ir per daugel galėtu buti. 1884 m. iwežta i Rusija walgio waisiu: arbatos už 58.898. tukst. rublu.

kawos	7.619	„
waisiu ir wuogu szwėziu	4.967	„
druskos	3.244	„
ryziu	8.130	„
dziowintu waisiu	2.898	„
giriniu rieszutu	1.815	„
pipiru	1.187	„

arako ir sznapso „ 1.180 „
surio „ 1.003 „

Peržiurėdami importa ir eksporta Rusijos randame, kad metuose 186ž iki 1871 iwežta swetimu taworu už 1.559.744-678, o eksportas 1.445.426.826; taigi Rusija turėjo užmokėti swetimiems sawo piningais 110 milijonu rublu, tai yra po 22 milijonus rublu kasmet. No metu 1872 iki 1876 iwežta už 2.358.254.997 rub., o iszwežta už 1.905.945.077, taigi užmokėjo kruwinais piningais swetimiems 452 milijonus rublu, o po 90 milijonu kasmet.

Nors skaitlinės czion priwestos nerodo eksporto nei importo Lietuwos, ale žinoma, kad isz taworu ieinancziu taip ir iszeinancziu dalis puola ir ant Lietuwos, nės ji yra taipgi dalis Rusijos. Jei, knip sakėme, mės sawo iszdirbineis negalėtumėme užmesti swėta, taip kaip užmetė ji sawaisis anglai, bet matydami sawo žalus waisius siuncziamus swetur ir ju wietoje iwežtus swetimus pardawinius, argi negalėtumėme nors isz žalosios iszdarbystos dėl sawo reikaļu iszdirbti ant wietos uždėtuose fabrikuose. Tokiu dalyku ta tik užlaikytumėme milijonus rublu, kuriuos szendien swetimiems mokame tarp sawias ir pacziuos produkcijos wertė pasikeľtu, o per tai ir pelnas ukininku isz lauko darbu Lietuwa dėl eksporto daugiaus iszdirba linu, nės jawu ir walgio waisiu nėdaug no wietiniu reikaļu pasilieka, o eksporto parodytieji eina isz gilesnės Rusijos. Pirmame pusmetyje bėgancziu metu per Wirbalaus kamara iszwežta i Prusus tik 79.800 centneriu jawu. Tie tai jawai yra tikrai lietuwizski, nės jawai lenku eina per kamaras: Aleksandrawos, Grajewo Sosnowiecu ir Brodu. Per Liepoju ju eina trissyk daugiaus (no 4 iki 11 liepos mėn. perta uosta iszplaukė 345 czetwertys) bet i Liepoju jie yra wežami ir isz gilos Rusijos ir Ukrainos, menka tik dalis pripuola ant Kauno rėdybos ir Łatwijos. Linu pakulu ir kanapiu eina isz Rusijos i užrubezi už 78.543.000 rublu. I wiena Anglija, kaip parodo 'Wiestnik finansow', pereinuose metuose iszwežta: linu brauktu, szukuotu ir graižtėse už 437 tukstanczius swaru sterlingu; sėmeniu už 80 tukstancziu sw. st. ir kanapiu už 40 tukstancziu sw. st. Didelė dalis tos produkcijos puola ant Lietuwos ir Łatwijos. Nors taip turtingi esame walaknomis, wienok iwežimo statistika parodo, kad pereinuose metuose i Rusija iwežta lininiu audiniu ir batisto už 5 milij. 990 tukstancziu rublu. Jei plonumas swetimu audiniu yra kaltas, kad juos gabėna, tai kodėl lietuwei taip jau plonus austi negalėtu? Jei jie butu isz linu geresnės waislės, tai kas lietuwiams draudzia parsigabenus sėkla geresnes waisles auginti? Tokiu dalyku Airei sėja Njazylendiszks linus dėl žwilgnancziu audiniu; taipogi sėjasi Anglijoje Kynu dilgėlės dėl ploniausiu ir brangiausiu audiniu. Dobrowole netoli Zopisz kio buwo pabirkas audiniu uždėtas Dąbrawycziaus; už sawo i Łatwijos wisatiszkoje swėtiszkoje parodoje Londono 1862 m. jis gawo sidabrini medeli. Tame pabrake werpia ant rankiniu ratelu ir audė ant tokiu jau staklu, nės piningu nebūwo ant iwedimo gariniu maszinu užczėdijancziu darba žmoniu ranku, kurios wis yra brangesnės už maista maszinos, kuriuomi yra anglys — maszina sau maista reiklaulaja tiktai tasyk, kada dirba, o žmogus ir czėse atilsio, nors maszina dirba už deszimti arba didelė ir už szimta darbininku. Pabirkas Dąbrawycziaus galėjo wėszėti i tolesniuose czėsuose, kada maszinos Gerardo dar nebūwo iszsiplatinusios ir kada dal ranku darbu atlikdawo rankos baidziauninku. Po 1863 metu užstoję kitokie czėšai, ir pabirkas puolė. Dėl uždėjimo tokios jau dirbtuwės szendien gailu ir piningu — ji ne užlaikys ir per metus sawo amžiaus negalėdama eitie lenktynėmi su dirbtuwe Zyrardawe. Lenktynės yra galimos tiktai su tokiomis jau maszinomis, kokios ar tenai yra, norint ir prie mažesnio ju skaitlaus. — Sėmeniu iszwežta isz Rusijos už 21.452.000 rublu, o igabenta alėjaus ir alywos už 14 milijonu 564 tukstanczius rublu. Tie, kurie szendien no musu perka sėmenis, rapsas ir sykes, pirkti turėtu ir alėju, jei mės turėdami pas sawia progresizskas alėjynes darytumėme ji pigiaus ne kaip kitur, ka daryti mums butu lengwiaus, nės žalus waisius ant wietos turėdami pigiaus juos pirkti galėtumėme ne kaip tie, kurie szimtus mylu musu sėmenis gabenti turi, per tai ir wertė sėmeniu pasikeľtu, o ir piningai už darba neeitu i swetimu nagus, ale tarp musu pasiliktu. Yra teisybė ir pas mus alėjynės, ale nedaug jos tolinasi no piestos, kokioje Adomas su Jėwa po iszwijimo iszrojawis sau krusztėne ir alėju grudė. Taipogi isz medziu sawo giriu, wietoje naikinti jas dėl ateinancziuju gywentuju siusdami žalu medi, idant tik szendien isz pardawimo pora rublu gauti, o kad tie ateinantieji neraz medziu ir dėl sawo buto — kas tai rodosi mums galwoje, galėtumėme siustie lentas ir iszdarbius, kaip tai daro jau pabirkas Podbereskio kurio ratai, kėdės ir stalai ir toli no Lietuwos randa pirkėjus. Wietoje žalu jawu, kolei juos dar perka, galėtumėme siusti miltus, per ka rastu sau uždarbi ir peľna musu melnyczios, ale ir czionni reikia, idant jos butu geriaus irengtos; idant musu melninkai žiurėtu ir i pagerinimus melnycziu swetimu szaliu, per ka ir miltai butu geresni ir darbai greicziaus eitu. Kaipszienpjuwui wedancziam pradalge ne walė apstoti, nės paskui pjaujantis i kojias kerta, taip ir gywenime tautu nepasekantis buwa sumyniotas paskui einan-

ezionis. me tautu taip ir m praszi, idant sw produkt musu di ninkas riuos p nors ne Bilgoraj wisus l yra ranl wyslo. me bul je; lenl lelu ir ja bran prietai estetik daigta tuwoje tuksta ruoti p kintu nams, warzy lu dir ketu. kasm szend nam se pabri produ werte nors bė wi gėwias ka ar rint j trū u supr pon pabr tinte peik karv susi tarp oru, men wisi szilc prie nesz eitu rast ti. lietu szcz tikt nor wie nės tok pai pav prie wie kai tij wa lar L. ras sti jei wa uz cz o j br jo ta tu tu li w

czionomis. Tarp szienpjuwui yra galima sutarti, ale gywenime tautu nera kompromisu: kaip sau katra patala kloja, taip ir miega. Czionai parodyti musu zali produktai rodosi praszosi, idant juos ant wietos lietuwiu rankomis apdirbti, idant swetimi uz darba mums uzmoketu. Wienok tokiu produktu rastuosi ir daugiau, tiktai reiketu perziureti, ka musu dirwa iszduoda arba iszduoti gali. Iszmingingas ukinkas tokius jawus augina, kokius no ju perka, o tuos, kuriuos pirkti palauja, jis ir neaugina, o iweda weisles, kokiu nors neturejo, ale kokiu pas ji pirketei jieszko. Gywentojei Bilgorajaus pina rēczius ir sietus, kuriuos netik wazioja po wisus lenkus, ale ir i Rusija. Dailos kaszutės nesziuojamos yra rankomis gražios warszawietės yra pintos isz karklu Pr. wyslo. Pas mus lietuwei ir pina kaszes, ale tiktai dėl rinkime bulwiu lauke, nors tokie jau karklai anga ir Paniamunėje; lenkuose yra mokslawietė pynimo kasziu ir kėdziu, staliu ir tt. isz karklu. Dirbtuwės kasziu ir rēcziu nereikalauja brangiū maszinu ir prietaisu, lietuwei nei tu pagerintu prietaisu neziūno, taipogi nesuranta naudos isz pakėlimio estetikos pawidalo sawo darbo. Kaszė rodosi yra menkas daigtas, bet pirma kaip apie Warszawa ju, taip kaip ir Lietuwoje, pinti nemokėjo, gabendawo per metus už 5 szimtus tukstancziu rublu kasziu isz Galicijos. Taipogi neiszmėruoti plotai durpincyziu musu laukia dirbancziu ranku ir mo kintu specialistu, ale jas gal, kaip wiska, paliksime atėjūnams, kurie sawo tėwynėje turi isz bado sau pilwa su diržu waržyti. Warszawos ir Krokuwos perfumerei isz musu žolu dirba kwepalus, kuriu wiena ir wadina, lietuwiszku bukėtu. Seniaus i Rusija isz Prancuzijos, Anglijos ir Italijos kasmet gabendawo už 50 milijonu franku kosmėtiku, kada szendien importas to pirkinio susimažino labai per uždėjima sawo pabriu. Metuose 1879 wisa Rusijos kosmėtiku pabriku produkcija iszneszė 2½ milijonu rublu, o 882 m. produkcija wienu tik eksponentu Maskwos parodos perėjo werte 3 mil. 7 szimtu tukst. rublu. Dėl irengimo pabriku nors ir kasziū reikia piningu; Bałtras arba Motėjus teisybė wienas neturi, nės lietuwei, nors per sawo kalte daugiausei, neyra turingi. Jei piningai wieno Bałtraus netenka ant nupirkimo maszinu ir prietaisu nors mažo kokio norint pabriko, ale sudėdami sawo uždėdyjimū szimtas Bałtra ir Motėju jau lengwei sudės reikalinga kapitoła, jei tik supras nauda tokio susiwenyjiūno. Lenkuose ukinkai ir ponai gywenanti apie Szrenska Mławos pawieczio iweisė pabriku iszdirbimu isz pieno, kaip: suriu, swiesto, sutirsztinto pieno kumyso ir tt. Susiwenyjusieji moka po 50 kapėiku nokožnos karwės, o nauda wisi pagal skaitlu sawo karwiu lygei dalinasi. Tokiu pacziu dalyku ir lietuwei wisi susiwenyja galėtu newiena reikalinga pabriku iweisti. Nors tarp musu gentės nera Rotszildu, Blechröderiu ar Montefioru, o jei mės neturingi, tai jau labai mums netinka sawo menkais turtais swetimu kiszenes kimszti. Wienok sudėja wisi sawo uždėdyjimū wis busime turtingesni „taip už Rotszilda, Blechröderi ar Montefiore. Tokie sudėti piningai prieszimtingo wedimo netik neprapułu, ale žydiszka atnesztuprocenta, o kas labiau kad musu kruwina proce neieitu ant prikimszimo swetimo pilwo. Reikia mums tiktai rasti tarp sawias tokius, kurie galėtu darba ant to kelo wesi. Ar turime tokius? — negalime pritariūni atsakyti. Yra lietuwei teknikai ir inžinerei, ale jie iszėja isz Rusijos augszciausiuju mokslawiecziu, o tos wěl neiszleidžia praktiku, tiktai czinownikus formalistus. Dėlto dėl iwedimo kokios nors dalies industrijos turėtumėme pirma siusti isz musu wiengencziu dėl pasimokinimo i pabriku swetimu szalu, nės pas mus pritinkancziu mokslawiecziu nera, o neiweisti; tokiu nera galima Rusijoje, nės uždėtasias musu piningais paimtu tuoju Moksliszki kuratorei, o tie, kaip newienas paweikslas mums parodo, ne nauda swetimu gawalu turi priesz sawo akis, tiktai rusifikacija stato ant pirmutinės wietos.

Tolaus bus,

Gromata isz Prusu Lietuwo.

Szirdingas Rėdytojau! Jau pusamžis praszoko no laiko kaip asz garsinausi tarp Amerikos lietuwininku; asz ir naktij sapnuoju po Amerika besibastęs, anglus isz Kenedos bewaras laukan, o su prancuzais unija bedaręs, argali dar wėlaus taip bus, kad mės sawo waldžia Amerikoje turėsime? — L. Balsas man labai man tinka; kad wisi lietuwiszki laikraszecei butu tokie, tai galėtumėme už keleta metu labai stiprus jaustiesi, bet bėda ant bėdos, kad nekurie iszdawė. jei tarp iszwėsusiu žmoniū labai didele pagarbe gauna, o no waldžios szmotapiningu. Szernius Klaipeđoje labai pyksta už ana raszta patilpusi L. Balse, buk jis parsidawias wokie cziams, jis mat sako: kad jis nei sziltas nei szaltas busias o piningus, katruos jam v. Sanden isz Tusainiu prisiuntias, buwo, jis gražinias atgal: nės jei kas newėryjas, tas galins jo kningas perkratyti; ale esa taip: jis mat wisi nėsas kaltas, kad ju „Ceitunga“ isz wėziū iszėjusi yra. Kas gi kaltas? turi buti czion — piningai yra kalti, kad iki to laiko ji lietuwininke buwo, o dabar —?

Konzerwatywu melagis isz Priekulės labai kartais ant lietuwininku zwogauja, o lietuwininkai tyli kaip ožei kulės weržiami, jie dar pradės dejuoti, kada bus be ..lės ir ant

amžiu isznaikinti. „Keleiwis isz Tilzės norint wisai nėkam netinka, bet tik yra geresnis už annodu. „Polytikiszskais „Laiszkas“ yra labai szaukus, jis užsipelyns pagyra ant amžiu. Daug labu dienu! Martynaitis.

Ko mės galime susilaukti.

Gali jau daugumas lietuwininku ir girdėjo apie streika anglakaseju minksztuju anglu Gillespie Illinojaus waltstijoje kurie padziowė darba norėdami pakelti dienini mokesti. Re gimai tik dėlto, kad jau negalėjo sunkei dirbdami isz naityti patys sawias nei sawo giminės, kur godus darbuotojėi papratia yra ir kasni duonos atimti. Apie padėjima szen. lie niszku tuju nelaimingu wargdieniu nera ka raszyti, nės gi kožnas aiszkei galime patirti, kaip didelai liko nuskriausti ir atstumti no darbo per lietuwininkus, ir paprastai wadinamus ungarus, kur daugelis gali ilgus metus ten procewoju. Tik dar laimė, kad ta traicė sykiu imta nesziuoja warda „polanders“, kad ir daugumas lietuwininku emė wirszu tame iszsi rengime i Gillespie užimti wieta sawo kalnu wiendragiu.

Szenandoriš, Mahanoy City ir tt. jau antra syki iszsiuntė sawo iszrinktuosius 30 d. Japkriczio i anas wietias, drauge su wadowu-sargu Zdanawyczinmi. Reikia priminti, kad tas ponelis apricz kelo dar ima po du dorėlus ant dienos, kur anas sawo gywenime nei nesapnawo apie toki uždarbį: o tai wis no tu pacziu eina tie piningai i kiszenė pono wadowo! Negalime per daug kaltinti tują wargszu brolu, kurie dar ne per daug yra apsipazinia su szituomi krasztu, bet tegul krinta wisa kaltybe ant anu iszgamiu, užkietėjusiu naujalenkū, kurie neko daugiau nesirupina kai tik apie atitraukima mažatikiu brolu no skaitymo naudingo lietuwiszko pradinio raszto, kuris isz teisybės butu uždėdyjas žygius ir aszarus naujalenkiszkiems kromininkėlams ir szinkorėlams, kurie grandžei raudodami susirinko iszleisti ir atsisweikinti no sawo prietelu. Nepagelbėjo nei anoji angliszka gazėta, kuria wienas isz kromininkėlu daugiau apsipazinusiu su angliszku rasztu iszplėtojas kožnam pirsztu pono nose pakiszas rodė apie streika Gillespie. Argi czėsas tada iszleistus isz žardžio arklus neprisawintus pagauti, kada anie ruksta pamatia ka žaluojant? Kodėlgi nepratino pirmiaus prie L. Bałso tiejei iszmingingi musu galwocei annos nepaktusnius neiszmanėlus, kurie netik ka mus apeziulpė iszweždami isz musu mėsoto piningus, ale dar ir musu gera warda apszemežė. Jau szendien daugelis swetimencziu bałsu neprietelingai atsisaukė, kad polenderiams (mat dar jie neziūno kitaip) ketina uždaryti rubežiu szito walno kraszto Ar tai dywai, jeigu kynams jau yra uždarytas, iai ir musu brolei to gali susilaukti, jei mės nepasitaisysime ir neprasi. krapsztysime sawo akiu ant szwiesos; o ta szwiesa nekitaip kaip tik per gazėta galime iszwysti.

Už tai brolei lietuwininkai pradėkiamė kožnas no szendien skaityti ta naudinga gazėta L. Balsa atstumdami szalin wisus blogus pagundinimus, tuos szetoniszkus gundinimus naujalenkū ir lietuwiszku iszgamiu, kuriu darbai su kožna walanda eina aiszkyn.

Ant galno meldziū rėdytojo L. Bałso, kad jis ant tolaus imtuosi placziaus iszguldinėti apie reikalus ir tiesas darbininko, nesuprantancziu sawo pareigu, ir taipgi tujū brolu, kurie yra areziaus apsipazinia su iszlygomis darbininku parėi anam i pagelba. Wienas isz darbininku.

Ka Napoleonas I apie Lietuwa kalbėjo.

1812 m. 23 d. liepos Napoleonas prisiartino prie Niamu. no ir užtiesias per upe tiltus emė 3 dienas ir naktis persikraustyti su 4 szimtais tukstancziu armijos. O Napoleonui artinantiesi prie Niamuno Paniamune jo žirgas suklupe ir jis iszpuolė i pėskas, ale jisai nusidawė, kad jam nėkas „neatsitiko. Kuomet garsas pasiekė kožna jo kareiwu apie ta nelaimė ir tarp sawias pradėjo murmėti, kad tai blogas yra ženklas, bet Napoleonas ant to nežiurėjo ir prisiartino prie Wilniaus ir paėmė be szuwio, nės rusai iszbėgo ir degino kas tik degė. Prancuzai paėmia Wilniu ten nesėdėjo, o wijosi rusus ant Dirsės, no Dirsės ant Wisztino iki Wilkomėriū. Tada Napoleonas sugryžo i Wilniu ir apėmė Aleksand. ro I pafoeciū dėl surėdymo ir instatymo nauju szwėžioj prowincijoje pruwu; nekurie palydėjo armija su sawo arkleis ir wežimais, paskui pėkszti sugryžo namon — nekurie szlėktelės riszo skeptas prie smaigu i wieta karunu ir didelus trukszmus darė po Lietuwa.

Netrukus walanda Napoleonui Wilniuje susigraibstė komitėtas leniszku deputotu giminiszkom drapanom ir mada su placziom szoblēm priimti naujus instatymus naujojo cėsorians. Ale szurpulei perėmė ta komitėta, kada iszgirde žodzius cėsorians; szitas sakė: Lenkai nepriguli prie pakajaus o nei prie wainos, o nei prie istatymo pruwu, tik per iszlyginima ir iszimokėjima, ir tolaus už tikro esate walni priesz Diewa ir žmogū sawo reikaťuose, ir rokuojant walnasti atskyrim lietuwininkams, kurie yra padonais ir werguceis; jieje buwo žadėja leiti su lenku giminei unija, ale tai dėl ju prisiraszto amžiu, ir jie yra apsigywenia sawo žiamėje ir taip iszrodo, kad turi buti apginti no senowiszkuju prižadū, kuriuos asz negalu priskirti o nei patwirtinti ant szitos rokundos. Isz deputotu wienas „atsiliepė i cėsorin Napoleona, kad lietuwiu tik keli tukstanczei randasi. Antru

kartu cėsorius atmetė konfederatu troszkawima ir priskyrė juos prieszingais jo instatymui, nės cėsorius Napoleonas instatė Lietuwoje žiamiszka runda su konstitucija. O komitėtas padawė tik kelis tukstanczius, o cėsorius Napoleonas szwiesei parodė, kad lietuwiu yra 4 milijonai gywentuju, ir sakė, kad galima butu po ginklu patraukti ant 100 tukstancziū žalnėriu, kurie stiprei sawo kraszta gindami taptu didelai naudingais dėl wisos Auropos ir Lenku. — Skaitytojau, priskirk tam iszmingingam žmogui garbe ir szłowe, kad jisai taip szwiesei žino, kuomi mės esame ir kaip turėtumėme buti. O kaip galiu yra mums žurėti ant sawo brolu: wieni sawia wadina wokieczais, kitas rusu, kitas lenku, taip lyginai kad kuris pasisawintu sawo susėdo prawarde ir wadintuosi sawia, kad jam ji graži yra, ale kiti žiurėdami ant jo taip kalbėtu: blogas paikis, kaip tuomi apsidžiaugs galės paskui wadintiesi Dzumbo. 1812 m. buwo laukiama, kad cėsorei Napoleonas ir Aleksandra susitiks ant musu žiamės. Lietuwos ir dideles wainas wes, bet Diewo walė newėlyjo swetimžiamiams maisz ti krauja su musu žilu proseniu wajanninku Lietuwos ir taip tie tamsus debesei praėjo be lytaus ir be kraujo praliejimo ant musu žiamės ir „augok Dieuwe musu tėwyne sena no didesniu nupuolu; kaip musu giminė gywa yra, kad taip irgywentu ir duok Wieszpatie, kad sunus norėtu ir mokėtu mylėti sawo motyna Lietuwa.

A. Jurgelaitis.

Atsiszaukimas.

Brolei Lietuwininkai! Jausdamas neramuma wajnoje žiamėje sawo gencziu ir matydamas pažiaminima nog kitu giminiu ryžausi druta wale sustiprinti dwase lietuwiszka Amerikos žiamėje, nės kur geresni ir mielesni žmogū raszite szitoje pusėje kaip ne sawaji broli lietuwininka. Lietuwininke broli! degdamas prisiriszimu prie sawo artimo pabudink isz miego misli apie paaugsztinima sawuju; keli desėtkai metu kaip musu žiamės brolei eina i szita swėta, wienok ne rimdami czia gryžtaatgal, o kurie pasilieka, iszsižada wisoko, o ir wardo lietuwiszko: kęsdami patys pažiaminima no swetimu giminiu pažiamina kitus atėiwius duodamas jiems nedora warda. Kam mums to reikia!

Dėl pastiprinimo, o labiausei dėl atgawinimo dwasios lietuwiszkos nesenei iszgirdome „Liet. Balsa“, rėdoma Jono Szlupo; kiek tas wyras Lietuwos prikentėjo ir kenczia lietuwiu, isz wisu pusiu szoko ant jo neprietelei wadindami jį eretiku ir kitaip prawardžiudami, wienok kantrybė jo pergali wiska. Pagal jo misli ir storone tapė Naujame Jorke uždėta lietuwiszka parapija dėl itaisymo lietuwiszkos bažnyczios; wiename susirinkime parapijos buwau ir asz pats pasilinksminti ir sawo gimine palinksminti. Diawas buwo su Lietuwa; pamatia mania sėdinti už stalo suszuko wisi akwatnei budawoti ar pirkti dėl sawias bažnyczia; ant wieno wakaro sudėjo i 900 dolėriu, pasirodawoja ir pasitieszyja laukdami geresniu czėsu iszkriko po namus sawo.

Lietuwininkai! kurie gywenate tolaus no Naujo Jorko, traukkitėsi artyn i kruwa, pridėkite kelis centus ant budawojimo lietuwiszkos bažnyczios, o wisi drauge sutaria ir po plytele sudėja pakelsime gadyne musu, turėsime sawo pacziū bažnyczia, nereikalauseime eiti su nusiziaminimu pas kitus. Per tai laukiame pagelbos atsiuncziant pininguose ant ranku mano, kuriuos atiduosi i kasa parapijos, o dowanojanti pakwitawosiu „L. Balse“ raszydamas žodzius padėkawonės. (Adresas toks: Rev. A. Warnagiris. Care of J. Szlupas, 43 Spring str. New York.) To praszo Kuningas A. Warnagiris.

Nors syki bene spystelės saulutė ir i Lietuwos langeli.

Kiek jau suwartota laiko ir kiek žmoniū deju stanga, kad lietuwininkus Naujame Jorke sutraukti i wienybe. Bet nesisekė tas darbas, ir bene tik nesisekė dėlto, kad pirma jis buwo daromas isz wien su lenkais. Szita gi meta lietuwinikai rizoniszka, beje lietuwiszka dwase kwepuodami susiszoko taisyti parapijiszka draugyste. Nors isz pradžios daugumas žmoniū abejojo apie tai, kad pasiseks gauti lietuwiszka kuninga ir pasistatyti lietuwiszka bažnyczia be pagelbos lenku kuningo, bet dabar kad jau gawome parsikwiesti kn. Warnagiri ant gywenimo, wisi abejojimai nuskrydo szalin ir lietuwininkai jau aprokuoja, kiek kasztuos Diewo namas. Argi szendien neyra dailu, kad Amerikoje pirma grynai lituwiszka bažnyczia rengiamėsi statyti, ir argi neyra garbė tam kuningui, kurs ta darba daro dėl pakėlimo wienybės ir garso tautos, kaipogi ar neyra pagirtini ir tie brolei lietuwininkai, kurie isz paskutinės stengiasi nors mažumėli prisi-dėti prie wienybės darbo!

O gi, rodakai! lenkai siunta; jiems ir plaukai itna szerei pasisziauszė, kad Lietuwa wisai nelukėtai atgyti pradėjo. Jie be Lietuwos yra silpni, ir kaip girdėti sawo lenkiszkoje bažnyczioje kn. Klimeckis trumpai triwoti žada po atstojimo lietuwininku no jo. Lenkai dėlto ir niurzga i barzda kersztawimus priesz tulus lietuwininkus pridėjusius gana darbo dėl sutaisymo ir iszlaikymo lietuwiszkos wienybės, tai juos pakarti žadėdami tai wěl wadindami „polakozercais“ arba lietuwiszka „lenku edėjeis“. Berots lietuwininkai eda lenku, bet ka? ar ispėsi, skaitytojau? — trumpai sakant: kail-

lenku. Ot kaip tik lenkai sueina i lietuviszka karciama i ten randa lietuwininkus, tuojau jie musu brolius wisai prwardziuoja ir keikia; o musieji ne użpeczkyje auginti, stprus ir drusus wyrai, kaip bematant lenkams melynus paakes padaro. Ot lenkams ir eszens... Taigi lietuwininkai Naujame Jorke atsitraukę no lenku wisai, o dar ir apjuokti sawia newelyja, tuojau nors kumstomis atkerszydami: regimai kad 'rodaku' bicziuolyste lietuwininkams sulyg sziuolaik gana buwo maloni, kad reikia pasinaudoti kumstis. Tegul lenkai apwaiksziiodami sawo maisztmetnes szwentes skajampyja kiek jiems tinka priesz lietuwininkus ir twirtina, kad 'Szlupasowu' mazai esa, ir kad jie 'mazmena' atsiskiranciu lietuwininku lazdomis prispirsia, idant prie lenku prisidetu; mes gi lietuwininkai jausdamasi wienybėje darbu ir dwases budami stiprus tik nusijuokiamie isz tu lenkiszku usztzauwu, zinoma primindami lenkams tik tai, kad jeigu jie pamislytu priesz lietuwininkus pasinaudoti lazdas, tai lietuwininkai lenkams žagarais akis iszbady, nes Lietuwa nesiduos nekumet sawia skriausti: kuomijus, lenkai, mums mokesite, tuomi mes ir jums atmokėsime, tai gerai insite mykite.

Bet darbas wienybės ir iszagsztinimo Lietuwos nusiduos ir nusiduoda netik per padaryma liet. bažnyczios; mes turime turėti atramti akyse sweto ir leisti sawo balša. O ar tai butu galima be gazetos? Nekuomet. O ir mes nebutume me waloja sawo neprietelus, jeigu nebutume itaisa L. Balsa, kurs apgindamas lietuwyte no naujalenkiu gelbejo ir lietuviszka bažnyczia czia parengti. Berots lietuwininkai žiamai stato użduote gazetos ir darbus jos redytojo, nesu priedami isznaszuma dwasiszku darbu; už taigi gailėjosi už emokėti prigulinczius piningus ant metu. Negana to. Tarp tu paczia, kurie isz pradziuos pasirode newa draugais Liet. Balso, radosi paskui keli prieszginie, kurie butu nusidzianga, jeigu to Balso nebebutu likia. Jie mislyjo sawo priesz gnybe istengsia L. Balsa iszardyti ir rupinoti wienus at. Kalbėti, idant už gazeta skaitantieji piningus neužmokėtu, o laž kitos pusės, kada Balso draugystė buwo insigawusi dotts mažuma i piningus per irengima liet. balaus, pagundi no kuomi weikiau sei tuos piningus iszsidalyti be žinios draugystės... Tai buwo juk gražus darbas... Ir ji padare akyse wisu sweto keli taip wadinami 'brolei'. Tegul toki darba skaitytojas pats apsudyja. Mes gi czia pasakome kad toki begedytė neiszardė Balso draugystės. Berots tuom; tarpu gyvenimas tapė apsunktintas, nes yra sunku be piningo ka gero nuwaikti, ale mes tikimėsi, jog lietuwininkai susisyras ir no Nauju Metu geriaus eis i pagelba Balsui Jau tik Lietuwai butu negražu akyse wisos Amerikos ir tėwynės Lėtuwos duoti prapulti L. Balsui, kurs sawo trumpame gyvenime yra atlikias tarp lietuwininku isz tikro milžiniskā darba, kurio waisius istengs tik istorija apsudyti. Isz szalies brolei nežino, kiek redytojas bėdu turėjo, ir tik dėl to, kad skaitytojai nesiskubina užsimokėti už laikraszti, ale redytojas sawo wargus dawanaja Lietuwai ir dirba sawo darbus nors tankei nei duonos kasnio neturėdamas. Turėkiamie wilti, kad brolei lietuwininkai no Nauju metu geriaus apsuđys reikalinguma gazetos. Pasakysiu dar ir tai brolam kad prenumerata užsimokėti iszpuola isz pradziuos o ne ant galo metu, kaip nekuriie žada, nes kada redystė turi gana piningu, mažiaus jai ir kasztu ir wargu pasidaro! Už taigi lietuwininkai yra užprasdami no nauju metu eiti wienybėje i talka dėlto kad užlaikyti lietuviszka spaustuwe Amerikoje, o taipogi liet. gazeta. Argi nebutu gražu, kad jau kita meta butu galima laikraszti padidinti?! Ale atminkite brolei, kad dėl to reikia piningu, ko ir praszo

Rėdystė Lietuwiszkojo Balso.

ZINIOS.

Wokietijoje tapė nesenei parlamentas atvertas ir rasztas cesorius perskaitytas, isz kurio yra matyti, kad prusai taisosi i waina — bet priesz ka?! Cesorius aiszkei sako, kad reikia, idant Walst jos Saimas daugiaus pasirupintu apie waiska, kariszka laiwyna ir inwalius žalnėrius, nes to reika. laujas atwangumas walstijos ir padrutinimas jos istatu. — Tolaus Wokietija žada pakelti mokesi ant cukraus, nori paplatinti nelaimės iszwengimo istatyma ant darbinku dirbancziu ant lauku ir girėse. Bus paduota rokunda apie naujokynes, kokias Wokietija paēmė i sawo prieziura ir ar tolaus kokias priims. Cesorius tikisi, jog waina ant Balkanu pussalo pasibaigs nesukludziusi ramuma Auropos, kaip yra Auropa pirm 7 metu sutarima padariusi. Tai butu gana gerai, kad ne ans padauginimas rupescziu apie žalnėrius... Ir taip jau Wokietijos Armija yra skaitlinga, gerai organizuota ir apszarwuota, o ir dar antjospiningus pilti — regimai czia neeis wis tai ant juoko, nes wokietis ne be reikalo barsto piningus. Regimai kad Balkanu waina gali tapti auropine.

Szi meta giltinē pakirto daug iszkllmingu žmonių; Rusijoje mirė istorikas Kostomarowas ir juristas Kawelinas, Szpanijoje karalus Alfonso, Danijoje brolis karalaus, o Suwienuotose Walstijose wice-prezidentas Hendricks. Tu wyru myrisatsitiko wisai nesenei.

Isz Airiu žiamės. Szital sirei labai pasigauna; szendien je reikalauja no Anglijos dėl sawias patwaldystės ir apgin-

klo dėl istatymiszku reikalu airiszku žiamwaldzių; airiu parlamentas turins žiamie iszpirkti, dėlko Anglija turėtu paskolyti piningus, kurie bus atmokami metineis mokesjimais. Tai parodo, kad turi buti nors wėlus atlyginimas senowės neteisybiu. Kitakart anglai waina užėjo Airija, airiu žiamie tai patys užwaldė tai szkotams atidowanajo, warydami airius laukan isz ju sodybu. Daugybė airiu iszkelawo ing Amerika, ir czia prasigywenusieji em gelbėti namie pasilikusius brolius; airiu galybė szendien taip pasikėlė, kad jie parlamente gawo perswėrimo balsa; priesz airius angliu Torrei ir Wygai galės stengtiesi tik tuomet, kada pareis i wienybe, ko neyra bewaik galima laukti. — Brolei, argi netaip bus ir su Lietuwa, jeigu mes, czia Amerikoje apsiszwietia, sawo turta ir prota wartosime tik dėl Lietuwos iszagsztinimo ir atgawinimo. Wienybėje weikai ir mes tiekistengsime kad musu tėwynž gawusi galinguma igys walnybe — mums gi nors isz dalies teks padėka už musu tėwyniszkus darbus. Už tai tik 'nemiegokiamie!

Suwienuotos Walstijos. Mėste Findlay, Ohio, kad syk; daktaras Jokubas Carr kasė szulini, pastebėjo, jog isz wandens szulinio iszteka duja [gaza]; surinkias duja i cinine dūda jis ja uždegė. Dabar mėste isz kasė 9 szulnius ant gifumos 1200 pėdu, isz kur per 1 diena iszteka 8 milijonai pėdu dujos; ta duja mėstas dabar wartoja wietoje akmeniniu angliu. Dėl pecziaus už duja mokasi ant mėnesio \$ 1; ułyczios yra apszwicziamos taipgi taja duja, kuri yra perleidžiama per dūdas su kranais. Fabrikos, kurios pirma suwartodawo angliu ant \$ 4 tukstančziu, dabar iszsigręžė szulinius, nors iszgręžimas tokiu szuliniu kasztuoja iki \$ 1500 Taigi matome, kokia atmaina daro pasinaudojimas gamtinės isz žiamės isztekancziuos dujos! Žiamė netoli mėsto, kuri pirma buwo parduodama už \$ 50 iki \$ 100, dabar 'nebebu' perkama tapė ir už tukstanti dor., nes piningei jos labai pajieszko, idant ten pastatyti fabrikas. Zinoma kad wisa gėlybė pasibaigs su iszsisėmimu dujos žiamėje, bet kada tai atsitiks ir ar atsitiks, kožnas kitaip mislyja.

Nesenei i Detroit Mich. i wieta lenkiszko kuningo Kolasinskio, prasikaltusio pacziuopimu piningu ir tt., wyskupas priskyrdū kitu kuningu, Jaworski ir Dombrowski, bet moterims senasis kuningas geriaus patiko; dėlto kada Jaworskis su Dombrowskiu atėjo i bažnyczia, lenku bobos juos apniko, wienam miszias laikant arnota nuplėszė, ir kada jie namon ējo ułyczioje juos moters szudais aptaszkė. Matote, brolei, kaip gražei lenkai pasielgia! už tai juos wisos angliu ir wokiecziu gazetos iszjuokia, ir teisingai. Ar mes prie lenku prisidėdami ir sawia palokais wadindami nebutume sutepia sawo warda? Lenkai akyse Amerikos ing mėslyna nugramėjo. Už tai nesiglaudykiamie apie juos, nes susitepsime!

Suwienuotose Walstijose pasibaigus wainai už walnybe žalnėriams tapė priskirtos pensijos. No 1861 metu iki birzelui sziu metu buwo isz wisu 580.897 pensijonėrei, kuriems tapė iszmokėta 644 milijonai dorėlu. Ir kas yra nawatna, tai dauginimos skaitlaus pensijonėriu, zinoma tai atsitinka isz priezasties wėlesniu primokėjimu ir giminėms tu, kurie wainos mete tapė pažeisti ar užmuszti. Dabar dar prisidės pensijos ir dėl žalnėriu wainos su Meksika, per ka pensiju tapskasmet iszmokama i 70 milijonu dorėlu. Jau nerasime kitos walstijos taip mylistingos dėl žalnėriu!

Naujame Jorke ant 110 Broadway yra ant parodos pastatytas itaisas, kuriunmi galima daugybei namu suteikti tikra czėsa. Dėl užwėdimo ir surėdymo paprasto dziegoriaus yra wartojamas spaustinis oras. Prie kožno dziegoriaus yra pritaisyta maža staczia cilindra isz bronzos, o cilindr je randasi gutaperczinės dupleš. Isz widurinės staczijos per dūda spaustinis oras patenka i dupleš, ir taip yra padaryta, kad oro putimas pripildo dupleš kožna ady na. Iszsiputimas dumplu ant tiek užwėda dziegoriu, ant kiek jis yra per adyna nubėgias, ir pastato ant XII atgal minutrodi, jeigu jeigu jis adynės mete butu ējas ar per greitai ar per wėlai. O maszina dėl padarymo wėjo putimo weikia perspada wandens. Orinis spūdas yra kontroluojamas reguluotiniu dziegoriumi, kurs ileidžia elektriszka tēkme ant tam tikro czėso. Ar tai neyra iszmaningas iszmislas?

APGARSINIMAI.

Wienuoliktas metinis Balus

Lietuwiszkos szw. Kazimėrio Draugystės brol. pagelbos bus laikytas ant 139 - 145 Essex St., Supp's & Lang's Harmony Rooms, Subatoje 2 d. Sausio 1886 m. Tiktetas (wyras ir moteriszke) 50 centu. Pradžia ant 8 adynos wakare. Meilingai ant szito wakaro wisu lietuwininkus užpraszo

KOMITETAS.

Wis lietuwininkai pasirupinantieji apie statyma lietuwiszkos bažnyczios N. Jorke yra užkwiecziami i mitinga ant Rivington st. No 16, ant 6 adynos wakare, pirmaja Kaledu szwente. Komitetas.

Redysteje Liet. Balso yra galima pirkti tas kningas:

- AUSZROS KALENDORIUS ANT 1885 METU --- 35.
- TEWYNAJNIU GIESME WYTURIO --- 15 c.
- AUSZRA ANT WISU METU --- \$ 2.00
- AUSZROS KALENDORIUS ANT 1884 M. --- 25 c.
- OSZKABALU DAJNOS --- 25 c.
- LIETUWISZKAS SZIUPINYS 15 c.
- DRAZDAUSKO SWIETISZKOS IR SZWENTOS GIESMES - 15 c
- MIGLOWAROS DAJNOS --- 25 c.
- KNINGOS TEJSYBIU --- 25 c.
- NERIO PAMOKSLAJ APIE GASPADORISTE --- 25 c.

Auszra, už 1883 ir 84 po pusantro dorėlo.

Zirgas ir waikas, wistariszka arkeologiszkas isztyrinėjimas Jono Basanawyczias. 1885. --- tiktai 25 c.

Auszros Kalendaris ant 1885 m. --- 35 c.

Witoloraua Kraszewskio (2 kningos) 1 dor. 25 c.

Użduotynas (norintiems pasimokinti rokundu) 40 c.

W. JABŁONSKIO

Lietuwiszkas Salunas

czia rasi biljarda, atsigėrsi wynnecziu, szalto aluczio ir užsi- rnykti gausi skanu cigareli.

34 Hester street

Naujame Jorke.

LIETUWININKAJ PAS LIETUWININKAI!

Rasite szalto ir gero alaus skanus wyno ir likieriu mano salu- ne; tadjgi ir biljarda.

Jonas Butkauckas

262 East Broadway. Naujas Jorkas.

PIUS PASIACKAS

likras agentas Singers Co siuwimo maszinu.

Lietuwininkaj noredami gauti maszinas tajp kriaucisz- kas kajp ir del namu darbo, praszau, atsiszaukite ing ma- nia, o wisados pigiau pirksite. Gywenu: 68 Forsyth str. N. Y.

Office 34 Union Square, N. Y.

Didelė krautuwo nauju drapanu krome M. GOLDSZTEJNO, 26 South Main Street Shenandoah Pa.

Mano taworaj yra wisi nauji, o prekia pigiausia; tawo- raj yra iszkloti ant stalu, ir kožnas juos gali apžwalgyti be pagelbos parduodancziujo. Musu krome nēko negalima yra nuderėti, nes neužsiszaukiame nēko per wirszu. Už sawo tawora ranczyju. M. Goldsztejnus.

Naujas drabužiū kromas L. GOLDINO,

19 South Main Street Shenandoah Pa.

Didelė krautuwo marszkiniu, skrybėlu, dziegorėlu, len- ugėlu; drapanos wajku ir wyru. Už gera tawora prekia pigiausia. O jeigu butu kur taworas negeras, asz už ji gra- žinsiu piningus atgal, kad bus taworas man sugražintas.

L. Goldinas.

MAJNERIU SALUNAS.

Darbininkaj noredami gauti darba anglakasyklose gaus gera roda pas mania. Łajkau alaus, likieriu ir wynu. Lietuwinikaj gali gauti nakwyne.

JONAS MATULEWYCZIUS.

Shenandoah Pa East Centre strett,

Brolus, kurie pereita ir szita meta emė kningas ant kre- dito, yra užprasdami, kad kuomi weikiau sei atlygintumėte skola, nes ir mes turime atmokėti kningu iszdawėjams.

- J. Matulewyczius 2 dor.
- W. Ziamaitis 2 dor.
- J. Bernotas 1 dor.
- A. Astramskis 2 dor.
- J. Puziszius 1 dor.
- Massionis 1 dor.

- Draugelis 1 dor.
- P. Dereszkwewyczius 1 d.
- P. Cimbalėnė 1 dor.
- A. Waitkwewyczius 1 d.
- W. Kubilus 1 dor.
- K. Buraskas 1 dor.

27 d. szito mėn. bus šusirinkimas lietuwininku reikale itaisymo banko lietuwiszko Amerikoje; yra užprasdami tie, kurie apie tai pasirupina wakare ant 6 adynos, Rivington st. No 16, Taisytojei.